

ОБРАЗАЦ 6**УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
У КРАГУЈЕВЦУ**

ПРИМЉЕНО: 05. 01. 2026			
Орг. јед.		Поларис	Вредност
05	21		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА МЕДИЦИНСКИХ НАУКА У КРАГУЈЕВЦУ****и****ВЕЋУ ЗА МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу одржаној 21.10.2025. године (број одлуке: IV-03-576/11) одређени смо за чланове Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације под насловом: „Резилијентност и професионално изгарање код медицинских техничара и сестара које раде са онколошким пацијентима”, кандидата **Милене Деспотовић**, студента докторских академских студија Факултета медицинских наука, за коју је именован ментор **Проф др Драгана Игњатовић Ристић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу.

На основу података којима располажемо достављамо следећи:

ИЗВЕШТАЈ**О ОЦЕНИ УРАЂЕНЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

1. Подаци о докторској дисертацији
1.1. Наслов докторске дисертације:
Резилијентност и професионално изгарање код медицинских техничара и сестара које раде са онколошким пацијентима
1.2. Опис докторске дисертације (навести кратак садржај са знаком броја страница, поглавља, слика, шема, графикана, једначина и референци) (до 500 карактера):
Докторска дисертација Милене Деспотовић испитивала је резилијентност и професионално изгарање код медицинских сестара и техничара и три контролне групе, као и факторе који на ове феномене утичу. Рад је написан на 117 страна, садржи 42 графикана и 47 табела. Садржи поглавља: Увод, Циљеви и хипотезе рада, Материјал и методе, Резултати, Дискусија, Закључци и предлог мера, Предности студије, Ограничења студије и Литература. Списак литературе обухвата 249 извора, уредно наведених у поглављу литература и цитираних у тексту.
1.3. Опис предмета истраживања (до 500 карактера):
Предмет овог рада била је повезаност између резилијентности и професионалног изгарања код медицинских техничара и сестара које раде са онколошким пацијентима. Такође, ова студија је испитивала и друге факторе од значаја који могу утицати на појаву резилијентности или професионалног изгарања у поменутој популацији.
1.4. Анализа испуњености полазних хипотеза:

Примарна хипотеза истраживања била је да да постоји повезаност између резилијентности и професионалног изгарања код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима. Иако је ова хипотеза након пажљивог испитивања одбачена, ова рад је настојао да да адекватна објашњења и испита разлоге. Корелација није пронађена ни у популацији студената, али јесте у популацији осталих медицинских сестара и општој популацији.

Одбацује се и хипотеза да постоји повезаност између депресивности и степена изгарања на послу код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима.

Истраживање је показало да постоји веза између резилијентности и депресивности у популацији медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима. Ова веза је пронађена и у популацији осталих медицинских сестара, али треба нагласити да је корелација била јача у популацији онколошких сестара и техничара.

Резилијентност је у позитивној корелацији са хипертимичним афективним темпераментом, док је негативна корелација пронађена између резилијентности и депресивног афективног темперамента у популацији медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима.

Постоји повезаност између изгарања и афективних темперамената у популацији медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима. Наиме, особно постигнуће и циклотимични афективни темперамент су у негативној корелацији, док су особно постигнуће и хипертимични афективни темперамент у позитивној корелацији. Емоционална исцрпљеност и анксиозно когнитиви афективни темперамент су у позитивној корелацији.

Не постоје разлике у резилијентности између испитиване и контролних група, чиме је ова хипотеза одбачена.

Изгарање на послу није повезано за суицидношћу у испитиваној групи, али јесте у свим контролним групама.

Већа резилијентност смањује појаву суицидности код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима.

Веће могућности за напредовање на послу смањују ниво професионалног сагоревања.

У укупном узорку, употреба маслиновог уља као главне масноће повезана је са већом резилијентношћу, док корелација није утврђена између физичке активности и резилијентности.

1.5. Анализа примењених метода истраживања:

Методолошки приступ истраживању је одговарајући и усаглашен са постављеним хипотезама и циљевима. Истраживање је спроведено као неекспериментална, опсервациона студија пресека. Затражене су и добијене дозволе етичких комитета општих болница Ћуприја, Краљево, Зајечар, Лесковац и Врање, као и Клиничког центра Крагујевац. Студијом је обухваћено 75 медицинских сестара и техничара запослени на онколошких одељењима, као и три контролне групе: медицинске сестре запослене на другим одељењима, општа популација мечована по полној и старостној структури и другим факторима и студенти, односно будуће медицинске сестре. Примењени су следећи инструменти: Кратка скала резилијентност (BRS), Маслач инвентар за професионално изгарање (MBI), Геријатријска скала за процену депресивности (GDS), Скала за процену ризика од суицидности (RASS), Кратку верзију упитника за процену афективних темперамената (Temperament Evaluation of Memphis, Paris and San Diego Autoquestionary- TEMPS-A), као и Упитнике за процену изхране и физичке активности (IPAQ, MEDAS). Упитник је допуњен општим питањима која обухватају социодемографске карактеристике, социоекономски статус, породичне и друштвене факторе, карактеристике радне средине, здравствени статус и стил живота. Кратка скала резилијентности је први пут коришћења у српској популацији, па је пре употребе тестирана како би се потврдила њена валидност. За употребу скале добијена је сагласност аутора. За примену упитника који нису дозвољени за слободно коришћење, добијена је сагласност аутора.

Подаци су анализирани користећи статистички програм SPSS, верзија 19. У дисертацији су примњене мере дескриптивне статистике: аритметичка средина, стандардна девијација, медијана, квартали, фреквенце и проценти. Нормалност расподеле нумеричких променљивих тестирана је помоћу тестова Шапиро-Вилк и Колмоговор-Смирнов. Повезаност нумеричких променљивих испитивана је помоћу Спирмановог теста корелације. За поређење средњих вредности две популације коришћен је Студентов t тест за независне узорке и Ман-Витнијев тест, а за поређење средњих вредности променљивих више популација коришћене су анализа варијанси ANOVA и Краскал-Волисов тест. Зависност бинарне променљиве од других променљивих проверавана је помоћу униваријантне и мултиваријантне бинарне логистичке регресије. Резултати су сматрани статистички значајни за вредности p мање од 0.05.

1.6. Анализа испуњености циља истраживања:

Примарни циљ истраживања био је да испита да ли постоји повезаност између резилијентност и професионалног изгарања код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима. С обзиром да су резултати показали да повезаност не постоји у испитиваној популацији, рад је настојао да да одговарајућа објашњења и истражи могуће разлоге.

На основу примарног, изведени су секундарни циљеви истраживања: испитати да ли постоји повезаност између депресивности и степена изгарања на послу код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима, испитати да ли постоји повезаност између резилијентности и депресивности код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима, утврдити да ли постоји повезаност између резилијентности и афективних темперамената у популацији медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима, утврдити да ли постоји повезаност између изгарања и афективних темперамената у популацији медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима, утврдити разлике у резилијентност између опште популације и популације медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима, испитати да ли изгарање на послу утиче на појаву суицидности код онколошким медицинских сестара, утврдити да ли резилијентност смањује појаву суицидности код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима, утврдити да ли могућност за напредовање на послу смањује ниво професионалног сагоревања код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима, испитати да ли су правилна исхрана и физичка активност повезане са већом резилијентношћу код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима.

Постављени циљеви истраживања су испуњени.

1.7. Анализа добијених резултата истраживања и списак објављених научних радова кандидата из докторске дисертације (аутори, наслов рада, назив часописа, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број¹, категорија):

У популацији медицинских сестара и техничара постоји повезаност између резилијентности и депресивности. Већа резилијентност смањује појаву депресивности.

Резилијентност је у позитивној корелацији са хипертимичним афективним темпераментом и негативној корелацији са депресивним афективним темпераментом, у испитиваној популацији. Веза између резилијентности и афективних темперамената утврђена је и у контролним групама.

Особно постигнуће и циклотимични афективни темперамент су у негативној корелацији, док су особно постигнуће и хипертимични афективни темперамент у позитивној корелацији.

Емоционална исцрпљеност и анксиозно когнитиви афективни темперамент су у позитивној корелацији. Већа резилијентност смањује појаву суицидности код медицинских сестара које раде са онколошким пацијентима. Веће могућности за напредовање на послу смањују ниво професионалног сагоревања.

¹ Уколико публикација нема DOI број уписати ISSN и ISBN

У популацији медицинских сестара и техничара који раде са онколошким пацијентима, депресивни и анксиозни афективни темперамент су значајно статистички учесталији у односу на контролне групе. Онколошке медицинске сестре и техничари су у већој мери задовољни подршком институције и односом пацијената према њима, а чешће имају и сменски рад у односу на контролне групе. Такође су у мањој мери религиозни и имају мање слободног времена.

У популацији медицинских сестара и техничара које раде са онколошким пацијентима резилјентност је повезана са местом становања и оптимизмом, док на димензије изгарања утичу фактори које смо класификовали као факторе радне средне.

Despotović MM, Ignjatović Ristić D, Banković D, Milovanović D, Stepanović Ž, Despotović M, Zlatanović M, Raketić, D, Milisavljević M, Boljanović J, Četković M. Suicidality resilience and burnout in a population of oncology nurses. *Sci Rep*, 2025; 15:3251 doi: 10.1038/s41598-025-87677-2 M21

Despotović M, Ignjatović Ristić D, Banković D, Despotović M, Jović J, Zlatanović M, Despotović L. Rezilijentnost i zdravi životni stilovi u populaciji medicinskih sestara, studenata i administrativnih radnika. *Med Čas (Krag.)*. 2024;58(4):148-53. doi: 10.5937/mckg58-56384 M51

1.8. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области и анализа извештаја о провери докторске дисертације на плагијаризам (до 1000 карактера):

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација на Универзитету у Крагујевцу, извршена је провера на плагијаризам докторске дисертације Милене Деспотовић. Прегледом литературе и увидом у биомедицинске базе података „PubMed”, „Medline”, „KOBSON” и „SCIndex”, уз коришћење одговарајућих кључних речи: онколошке сестре и техничари, резилјентност, изграње, нису пронађене студије сличног дизајна. Сprovedеним претрагама утврђено је да је докторска дисертација оригинална и да произилази из личног научног рада.

У складу са горе наведеним, комисија констатује да докторска дисертација кандидаткиње Милене Деспотовић под називом „Резилјентност и професионално изгарање код медицинских техничара и сестара које раде са онколошким пацијентима” представља резултат оригиналног научног рада.

1.9. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области:

Према нашем сазнању, ово истраживање је прво истраживање које је у популацији онколошких медицинских сестара и техничара у Србији детаљније испитивало феномене резилјентности и професионалног изгарања, а немамо сазнања да је било сличних студија у земљама окружења и света. Главни допринос овог истраживања огледа се у давању полазне основе за јавноздравствене програме и стратегије у циљу унапређења онколошког сестринства. Имајући у виду да је карцином један од водећих узрока смртности на глобалном нивоу, овај рад наглашава значај кадрова који раде са онколошким пацијентима, као и потребу за даљим улагањима и истраживањима у овој области. Истраживање може послужити и као база за тренинге резилјентности, програме који би се бавили смањењем изгарања и јачањем кадрова који прижају онколошку негу, стављајући у фокус њихово ментално здравље и психолошко благостање.

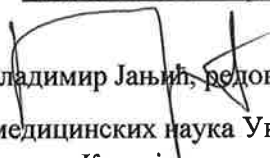
1.10. Оцена испуњености услова за одбрану докторске дисертације у складу са студијским програмом, општим актом факултета и општим актом Универзитета (до 1000 карактера):

На основу анализе достављене документације Комисија констатује да су испуњени сви услови за одбрану докторске дисертације кандидаткиње Милене Деспотовић, под називом „Резилијентност и професионално изгарање код медицинских техничара и сестара које раде са онколошким пацијентима“, у складу са студијским програмом Докторских академских студија, општим актом Факултета и општим актом Универзитета.

2. ЗАКЉУЧАК

На основу анализе докторске дисертације и приложене документације Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације под насловом „Резилијентност и професионално изгарање код медицинских техничара и сестара које раде са онколошким пацијентима“, кандидата Милене М. Деспотовић, предлаже надлежним стручним органима да се докторска дисертација прихвати и да се одобри њена одбрана.

Чланови комисије:

Проф др Владимир Јањић, редовни професор
Факултет медицинских наука Универзитета у
Крагујевцу

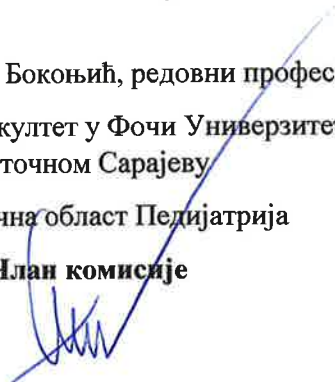
Ужа научна област Психијатрија

Председник комисије

Проф др Дарко Хинић, редовни професор
Природно-математички факултет Универзитета у
Крагујевцу

Ужа научна област Општа психологија

Члан комисије

Проф др Дејан Бокоњић, редовни професор
Медицински факултет у Фочи Универзитета у
Источном Сарајеву

Ужа научна област Педијатрија

Члан комисије